

بررسی میزان پایبندی دینی دانش آموزان پسر مقطع متوسطه و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی در شهرستان گیلانغرب

عبداله براری

کد پرسنلی ۷۰۸۹۰۹۵۲، کاردانی علوم تربیتی و کارشناسی دبیری زبان انگلیسی

چکیده

آنچه در این مقوله مورد بحث است اینکه دین به عنوان یکی از پایه های اساسی تحکیم یا تنزل مبانی تربیتی دانش آموزان نقش آفرین است. دانش آموزی که صبح با روحیه ضعیف و با درونی پر آشوب پا به مدرسه می گذارد قطعاً چیزی از کلاس و درس فرا نمی گیرد و امور تحصیلی اش با افت مواجه خواهد شد. اما دانش آموری که با حالات روحی خوب و درونی آرام به مدرسه می رود دارای انرژی مضاعفی می گردد که توانایی انجام فعالیت های مدرسه را داراست و علاقه و گرایش بیشتری نسبت به درس دارد و او را در امور درس و تحصیل کمک خواهد نمود. بررسی نشان می دهد که بسیاری از عقب افتادگی های تحصیلی فرا گیر، به مسائل و مشکلات دین و اعتقادات بر می گردد. البته خانواده به عنوان پایگاه اساسی تعلیم و تربیت در این امر مهم نقش اساسی دارد و محیط مدرسه و معلمان در مرتبه بعدی هستند. واژگان کلیدی: پایبندی دینی، دانش آموزان، پسر، مقطع متوسطه، پیشرفت تحصیلی، شهرستان گیلانغرب

مقدمه :

دین نقش بسیار مهمی در ایجاد انگیزه و علاقه دانش آموز نسبت به درس و مدرسه دارد و این نقش روز به روز فزونی می یابد وقتی که خانواده های دیندار محیطی امن و آرام برای انجام امور تحصیلی فرزندان خود فراهم می کنند آنها نیز با خیالی راحت تر بر مسائل درسی خود می پردازند. اینگونه خانواده ها پی گیر مسائل درسی و اخلاقی فرزندان خود هستند خانواده هایی که با استفاده از روش های تربیتی غلط و غیر دینی ذهن و فکر دانش آموزان را مشغول می کنند نه تنها کاری اصولی انجام نمی دهند بلکه باعث عدم پیشرفت تحصیلی آنان می گردند و آمال و آرزوهای آنان نیز سرکوب خواهد شد و آنها را بی میل و بی علاقه به درس و تحصیل می کنند در خانواده های مذهبی اخلاق و رفتار شایسته مورد تأیید قرار میگیرد و فرزندان به تأسی از آن، آنرا سر لوحه کار خود قرار می دهند.

محیط مدرسه و معلمان نیز به نوبه خود در این امر مهم نقش دارد بحث و تحقیق در ارتباط با پیشرفت تحصیلی همواره در مدارس مورد تأکید قرار گرفته است. اما اینکه منشاء پایبندی دینی چیست؟ دلایلی که دانش آموزان را به حفظ اعتقاد و تعهد کامل به دینی خاص سوق می دهند کاملاً پیچیده و خاص هستند: خانواده - تربیت - تاریخ - آموزش - تجارب شخصی و شاید مهمتر از همه نیاز به ارزش هایی که فاقد علم آنست از جمله این دلایل محسوب می شوند دین سعی دارد افراد را به انسانهای بهتر مبدل سازد و به گمان من عالمان دینی در این نظر متفق القولند که اسوه انسانی بودن به مراتب بیشتر از اسوه علمی بودن اهمیت دارد. به هر حال آنچه در این تحقیق اهمیت دارد بررسی مشکلات دینی دانش آموزان و میزان پایبندی دینی آنان و اعتقادات مذهبی شان و تأثیری که این پایبندی دینی به درس و تحصیل دانش آموزان و میزان تأثیر دین در پیشرفت تحصیلی دارد مورد بررسی قرار می گیرد چرا که دین به عنوان یکی از پایه های شخصیتی دانش آموز نقش بسیار مهمی دارد. خداوند در قرآن سوره ای را به علم و دانش اختصاص داده و می فرماید «ن و القلم ما یسطرون» ن و قسم به قلم و آنچه خواهد نگاشت و در سوره علق به پیامبر خطاب می کند «اقرأ باسم ربک الذی خلق» قرآن را به نام آفریننده علم بر خلق قرائت کن. همانطور که می بینیم خداوند نیز ما را علاوه بر انجام مسائل دینی و به جا آوردن آنها به تحصیل علم و دانش راهنمایی کرده اند پس مسئله دین و پایبندی به آن و تأثیر بر تحصیل و علم باعث پیشرفت می شود.

بیان مسأله :

دین از ابعاد اساسی حیات اجتماعی انسان است و نظریه پردازان جامعه شناسی عموماً بر اهمیت دین و مذهب در جامعه تأکید ورزیده اند. در کشور ما، ایران که دارای حکومتی دینی و براساس فقه دین مبین اسلام نظام آن استوار است اعتقادات و باورهای دینی در ذهن و عمق وجود مردم کشورها گنجانیده شده است. مسئله قابل بررسی آن است که چرا متأسفانه بعضی از جوانان ما در آموزه های دینی خود به نتایج غلطی دست یافته اند و مشتاقانه در انتظار رویت غروب خورشید دین نشستند. بخش دینداری در کشور ما از موضوعات پژوهش قابل توجهی است که اهمیت آن را از کثرت تلاش هایی می توان دریافت که در سالهای اخیر برای ساخت و بکارگیری نسخه های دینداری مصرف شده است و این تلاش ها از دل اعتقادات و ضرورت های قابل درکی بیرون آمده است که نمی توانست بدون پاسخ بماند که بررسی چنین مسائلی مستلزم بررسی های دقیقتر می باشد، (مجله جامعه شناسی ایران دوره هفتم ص ۷۶-۹۳) نوجوانی و جوانی آغازی پر جوش و خروش در گذر زندگانی است آغازی که در آن اختلاف نظر های فراوان بین پدران و مادران با فرزندان خویش مشاهده می شود که برخی از آنها برخاسته از تضاد بین دو نسل متفاوت است، این تفاوت ها و یا تضادها گاهی در جلوه های ظاهری زندگی و باورهای اجتماعی دیده می شود و گاهی در بنیان های اعتقادی و ارزشهای دینی شروع رشد غیر قابل باور برای جوانان و شیفتگی بیرون از تصور نسبت به خود نمایی، مطرح سازی خود و به حساب آوردن در تصمیم گیری ها و کارها ریشه ی بسیاری از ناخرسندی های طرفین به حساب می آید که در پاره ای از صحنه ها نوجوانان و جوانان و اطرافیان آنها توجهی به عمق اختلافات و بنیاد درگیریها نداشته، تنها از پدیده ها اندوهگین می شوند و از نمودهای جلوه های روانی و روحی جوانان بیداری دینی شروع می کنند. حالتی که با شروع آن، شبهات فکری و فرهنگی پدیدار می شود و فرد نسبت به مبانی دینی و اصول مذهبی دچار شک و تردید می گردد و دوره ی جوانی با روحيات گذشته نوجوانی و هجوم انواع پرسشهای دینی همراه می شود و در کنار عشق و علاقه به دانش، انس و کنجکاوای در آن دستهای پیدا و پنهان که سعی در غبار آلود کردن اذهان جوانان نسبت به باورهای دینی دارند اما اگر جوان با آموزه های دینی خود به گونه ای کامل پویا و حتی گویا آشنا نشود دین در نگاهش سوی آهنگین جلوه گر می نماید که مانع خوشبختی، تنوع، نشاط و شادی آنان می گردد و با ارائه دستوره های خشک و بی روح دور از انعطاف راه نوگرایی و نوع فهمی را با احکام صنع و امتناع آلود خود می دانند و نهایت کل دین برای انسان است لذا نمی تواند ناظر به جنبه ها و ابعادی فراتر از ابعاد وجودی انسان می باشد، (خورایی ۸۶: ۲).

تحقیق حاضر میزان پایبندی دینی دانش آموزان پسر و میزان پایبندی آن بر پیشرفت تحصیلی آنها را مورد بررسی قرار خواهد داد.

اهمیت و ضرورت تحقیق:

عصر ما عصر بحران هاست. انسان امروزی نیز گرفتار بحران های پایان ناپذیر و برهوت بی هویتی است. تغییر ذائقه ها و دگرگونی نیازها از یک سو قرار گرفتن در هجوم رسانه های ارتباطی و نفی سنتهای خویش و با تمام غرور تن سپردن به ناکجا آباد بحران معنویت را تشدید کرده است. انسانی که ستیز، خشونت، اضطراب، یأس و عقلانیت ابزاری را به جای سازش، مهر، اطمینان، امید و عقلانیت انسانی بر نشانده است. روح رنجور و دل خسته ی خود را در هر روز و هر آن آزرده تر می سازد و بیش از گذشته در تاریخ زا بحران ها را در نزد او نهاد. اهمیت و ضرورت مسئله ی پایبندی جوانان به دین و مذهب به حدی مهم است که حتی امام خمینی (ره) این پیشوای روشن ضمیر و قافله سالار آگاهان که آمدن روزی را که پایبندی دینی و دین داری الهی در بین جوانان و نوجوانان ایرانی و تبدیل آن به یک مشکل برای جهان اسلام می دانست لذا از ابتدای سخنان خود خطاب به جوانان دبیرستانی که سران و سردمداران گروههایی که می خواهند به اسم اسلام پایه های آن را سست کنند و جوانان را به دام اندازند هیچ اطلاعی از اسلام و اهداف و قوانین آن ندارند و با خواندن چند آیه از قرآن و چند جمله از نهج البلاغه و تفسیر های جاهلانه و غلط نمی شود اسلام شناس شد. (خورایی ۳:۸۶) لذا ضرورت دارد تمامی علل و عوامل آن مورد شناسایی قرار گیرد زیرا بررسی میزان پایبندی دینی آن هم در میان پسران دبیرستانی و اقعاً برای جامعه ما کاری است ضروری، زیرا دین و دینداری پایه و اساس این است که جوانان هویت واقعی خویش را براساس آن شکل می دهند پس ناخودآگاه ذهن انسان را به خود مشغول می کند پس این بالاترین علت اهمیت و انجام این پژوهش می باشد و دیگر علت ساخت نخبه های دینداری که هم به کار شناسایی گونه های مختلف دینداری و هم به کار بررسی روند تغییر میزان آن بیاید و از آن جاست که ما در واقعیت بیش از دو شقی ساده شده دین داری - بی دینی با گونه های مختلف و تغییرات درونی آنها مواجه ایم و این بررسی جز از طریق بررسی جامعه و نقادانه ی کارهای انجام شده پیرامون دینداری حاصل نخواهد شد. (همان منبع ۳:۸۶)

تعاریف عملیاتی:

۱. دین: پایبندی دینی در آئین و مذهب جز با قصد تقرب به خدا محقق نمی گردد و باید هیچ غرض و مقصود دیگری از انجام آن در نظر نباشد و مکلف عباداتش را تنها به قصد تقرب به خدا انجام دهد و این همان معنای عبادت خالص برای خداست.
  ۲. پیشرفت تحصیلی: میزان اختلاف نمره فرد در سال گذشته.
- پیشرفت تحصیلی یعنی پشت سر نهادن سطح پایین ارتقاس دانش آموزان سطح پایین تحصیل نسبت به سطح بالاتر.
- تعریف عملیاتی میزان دینداری به نمره فرد در آزمون محقق ساخته می شود.

چهار چوب نظری:

با توجه به هنجارهای فعلی در زمینه مسائل دینی و گرایش های مذهبی که در سطوح مختلف هر جامعه یکسان نیست لازم به توضیح است که راه افراط و تفریط در پیش گرفته شده است به این معنی که در بعضی از اقشار جامعه مسائل دینی به شکل سخت گیرانه و فراتر از حد شرعی است در حالیکه تندروی و تحکیم در مسائل اجتماعی و اعتقادی بدون توجه صحیح و منطقی معمولاً بازخوردی منفی دارد و بنابراین به سبب این محدودیت ها گرایش جوانان و نوجوانان به بی دینی و بی قیدی بیشتر می شود و در جامعه ی ما که با قشر عظیمی از نوجوانان و جوانان مواجه است که به اقتضای شرایط سنتی تنوع طلب هستند و از رفتار دیگران الگو می پذیرند بنابراین در چهار چوب نظری ما به دنبال شناخت متغیرها هستیم و ما در این تحقیق از نظرات کلاک و استارک بیشتر از سایر دانشمندان استفاده کرده ایم که نظرات آنها در مورد سنجش دینداری به شرح زیر می باشد: (شجاعی زند ۳۸:۸۴)

بُعد عقیدتی دین:

که اعتقاد به خدا، شیطان، روح زندگانی ابدی، دوزخ، بهشت، گناه، تناسخ و تثلیث را شامل می شود.

بُعد مناسک دینی:

شامل فرائض، نیایش و مناسک زندگی دینی که در کتابهای شرعی مشخص شده است مانند مراسم تحلیف، واجبات دینی، اقامه ی نماز، زیارت بزرگان دین و برگزاری جشن های دینی و مراسمات عزاداری از جمله شاخص های مناسب بُعد مناسکی دین هستند.

بُعد استنتاجی دین :

که در حکم و ضرب المثل ارائه شده است که از طریق بیان کردن ضرب المثل های مختلف مسائل دینی از آنها استنتاج می شود که البته در کشور ما کمتر از بعد استنتاجی استفاده می شود مانند چراغی که به منزل رواست به مسجد حرام است یا اصل قصاص ختیم در برابر ختیم .

به طور خلاصه تقسیم بندی های مختلفی که از شاخص های دینداری شده است در دو جدول بیان گردیده است . (به نقل از ریمون کیوی؛ لوک وان هود ۴۱:۸۴)

در جدول شماره ۱ نظرات مختلف دانشمندان در زمینه های ابعاد دین آمده است .

در جدول شماره ۲ یک مدل سنجش دینداری توسط دکتر علیرضا شجاعی زند آمده است .

جدول شماره (۱-۲) بُعد شناسی دین از نظر دانشمندان

کلازک و استارک	اعتقادی	رفتاری	ارزشی	نمادین
اسمارت	عقیدتی - تجربه دینی - مناسکی - سازمانی - اخلاقی - اسطوره های مادی			
کنت	عقاید	عواطف	عمل	
واخ	عقیدتی	مناسکی	معاشرتی	
لتویا	عواطف	عقاید	عمل	اجتماعی
دورکیم	عقیدتی	مناسکی	اجتماعی	

جدول شماره (۲-۲)

مدل پیشنهادی سنجش دینداری در ایران

ابعاد وجودی انسان	وجوه دین	ابعاد دین	ابعاد دینداری	نشانه های دینداری	پایه های دینداری
ذهن	معرفتی	اعتقادات	معتقد بودن	داشتن معلومات دینی	بینش الهی
روان	عاطفی	عبادات	مومن بودن		اهل معنا بودن
			انجام فردی عبادات		
			اهل عبادت بودن		
			انجام جمعی عبادات		
			اخلاقی عمل کردن		
شخصیت	عملی	شرعیات	متشرع بودن	داشتن ظاهر دینی	
				ابزار هویت دینی	
				داشتن اهتمام شعائری	
				داشتن معاشرت دینی	
				داشتن مشارکت دینی	
				اهتمام دینی در خانواده	
			عمل به تکالیف فردی		
			عمل به تکالیف جمعی		

سازگاری علم و دین :

صاحبان این دیدگاه براین اعتقادند که میان علم و دین رابطه حسنه وجود دارد و و لذا در صدد بر آمدند تا مطالب کلامی را فرضیه هایی علمی دانسته ، و آن دو را در یک فرضیه کلان تر در هم ادغام نمایند . به همین خاطر بیان نمودند که علم و دین نه تنها سازگارند که مکمل هم می باشند و تصویر ما را از جهان هستی تکمیل می کنند، هر کدام ویژگیهایی را از جهان هستی ارائه می دهند که مجموعه اینها تصویر کاملتری را در اختیار بشر قرار می دهد . مثل بازسازی تصویر یک فرد که مأموران آگهی دنبال او هستند و کسانی که ماجرا را دیده اند، هر کدام ویژگیهایی را در اختیار مأمور قرار می دهند و او به تدریج تصویر کاملتری از فرد مورد نظر به دست می آورد . بنابر این صاحبان نظریه تعاضد می گویند :

بین علم و دین تعارضی که وجود ندارد، بماند ، بلکه بین آنها تعاون برقرار است و در حقیقت این دو مکمل هم هستند. و لذا آنچه طبیعی به نظر می رسد، وجه تعاضد و تعاون می باشد. چون علم و دین قلمرو یکسانی دارند و راجع به امر واحدی صحبت می کنند وقتی در مورد جایگاه علم و دین صحبت می کنیم ، در واقع می خواهیم بدانیم این مسأله از مسائل کدام علم است ، در کجا و چه دانشی درباره علم و دین صحبت می شود. مسأله علم و دین بیشتر در دو دانش مورد توجه و محل بحث است، یکی الهیات و دیگری فلسفه دین . از آنجا که این دو دانش با مسائل دینی سرو کار دارند ، به بحث علم و دین و مناسبات بین آن دو می پردازند، اما این مسأله برای فرد متدین نیز که طالب علم هم هست ولو اینکه در فلسفه دین و الهیات کار نکند، مطرح است، چون او هم تحت تأثیر کنجکاو فطری ، در طلب علم است و علم را دوست دارد و از آن سو دین را هم می خواهد ، پس بحث علم و دین از این حیث برای فرد متدین مطرح می شود. بنابر این جایگاه این مسأله دانش فلسفه دین و الهیات است و هر کدام از جهتی به این مسأله می پردازند. متألهان از باب شبهه شناسی به مسأله علم و دین و به ویژه به مسأله تعارض علم و دین می پردازند. (ماهنامه اندیشه حوزه ، سال هفتم، شماره ششم، ص ۳۴)

وظایف متألهان علی العموم عبارت است از تبیین مفاهیم و اثبات عقاید دینی و دفع شبهات ، به این لحاظ الهیات موضوع و روش واحد ندارد و برای انجام وظایف یاد شده در موضوعات متعدد وارد می شود و از روشهای مختلف بهره می گیرد و به سخن دیگر الهیات کثیر الموضوع و کثیرالروش است. محور وحدت بخش مسائل الهیات غایت واحد و آن دفاع از دین است. ولی نگاه فلسفه دین به مسأله مناسبات علم و دین از منظر دیگری است ، فیلسوفان دین از منظر برون نگر مسائل دینی را مورد بحث قرار می دهند و مباحثی از قبیل بررسی ادله اثبات وجود خدا ، زبان دین ، وجه حاجت بشر به دین ، مناسبات علم و دین و ... را تبیین و تحلیل می کنند. (همان منبع ، ص ۳۴ و ۳۵)

آسیب شناسی دروس دینی

در باره آسیب شناسی دروس دینی در مدارس و دانشگاه های ایران آمار امید بخشی از میزان رضایت دانشجویان در خصوص محتوای دروس دینی به دست نمی دهد . این در حالی است که آموزش مسائل دینی بویژه در دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی از اهمیت دو چندانی نسبت به سایر اقسام جامعه برخوردار است . چون این قشر از جامعه نقاد و پرسشگر هستند. بدین لحاظ کسب موفقیت در انتقال مفاهیم و آموزه های مذهبی به دانشجویان مستلزم بکار گیری شیوه های نوین متناسب با جامعه امروز است که بازنگری در محتوای بسته های آموزشی و کتب دانشگاهی ، برگزاری جلسات سخنرانی و پرسش و پاسخ با حضور اساتید و صاحب نظران با از آن جمله است .

در نظر سنجی ایسپا که با حجم نمونه ۴۹۱ نفر از دانشجویان دانشگاه های تهران در قالب بررسی پیمایشی صورت گرفته ، نظرات دانشجویان در خصوص ارزیابی دیدگاه های آنها در باره محتوای درس دینی ، اساتید ، برنامه های آموزشی ، موضوعات دینی و جنبه های مختلف آموزش دینی مورد بررسی قرار گرفته است در این پژوهش ، دروس دینی مورد نظر ، معارف اسلامی ، اخلاق اسلامی ، تاریخ اسلام و انسان در اسلام است .

جذابیت دروس دینی

نتایج متغییر های مورد بررسی زیر محتوای دروس دینی دانشگاه ها را فاقد جذابیت کافی می داند و فقط ۹ درصد بر این باورند که دروس دینی دانشگاه ها جذاب است .

تعالیم آسمانی در رابطه با علم و تحصیل آن

(۱) خداوند : «افراد عالم و با ایمان به ترفیع درجاتی معتخر و سرفراز خواهد فرمود.» (قرآن کریم)

(۲) از گهواره تا پرتگاه گور در پی کسب علم و دانش باشید . «خاتم الانبیاء»

- ۳) دانشمندان وارث پیامبران اند «خاتم الانبیاء»
۴) افراد عالم زنده اند اگر چه در دل خاک آرمیده باشند و نادانان مرده اند اگر چه بر روی زمین زندگی کنند. «علی علیه السلام»
۵) تحصیل علم بر هر فرد مسلمان (چه مرد و چه زن) واجب است و خداوند جویندگان علم را دوست دارد. (امام صادق «ع»)
۶) علم پشتیبان و تکیه گاه نیرومندی است برای ایمان. «پیامبر اکرم (ص)»
۷) دانش خود را به دیگران بیاموزید تا پایه های معلوماتتان محکم شود و دانش دیگران را نیز فرا بگیرید تا سطح معلوماتتان بالا رود. (صحفی، تعلیم آسمانی اسلام، ۱۲۹۸، ص ۴۰) ناشر: اهل بیت قم
همانطور که می بینیم دین مبین اسلام به پیشرفت تحصیل و اشاعه آن تأکید فراوان داشته اند

ضرورت بازسازی تعلیم و تربیت

با اینکه فرهنگ ایران اسلامی بر بنیاد های اصیل و غنی و علمی استوار بود و با وجود تهاجمات تاریخی دانشمندان بزرگ همانند فارابی، ابوعلی سینا، زکریای رازی، غزالی، خیام و خواجه نصیر الدین طوسی و دیگران در رشته های مختلف علوم به جهان دانش عرضه کرده است در رژیم پهلوی آموزش و پرورش و آموزش عالی به سبب وابستگی های استعمار و نارسایی های نظام آموزش حاکم، رسالتش را نتوانست انجام دهد و ضرورت دگرگونی و باز نگری در آن خصوص بعد از انقلاب به گونه ای جدی ایجاب می کرد. (دفتر همکاری حوزه و دانشگاه فلسفه تعلیم و تربیت، ۱۳۷۲، ص ۲۷) در ریشه یابی علت های انحطاط تعلیم و تربیت در عصر گذشته به نقطه عطف و اوجی نشأت یافته از دارالفنون می رسیم که این منشأ تحول نیز با توطئه و تزویر انگلستان و عرب زدگان قاجار تحریف شد و از اروپا الگو گرفت، دلایل پیدایش این نوع تعلیم و تربیت عبارت است از:

- ۱) طراحی نظام نوین (۲) نقش حکومتها (۳) مستشاران بیگانه (۴) تحصیل کرده های فرهنگ (۵) فراماسونها (۶) روشنفکر های وابسته (۷) مدرسه های خارجی

این نوع تعلیم و تربیت وابسته باعث صیر نزولی در تحصیل دانش آموزان و هدم پیشرفت تحصیلی آنان گردید. (همان منبع)

انگیزه پیشرفت در تحصیلات درسی چیست؟

انگیزه پیشرفت عبارت است از گرایش همه جانبه به ارزیابی عملکرد خود با توجه به عالی ترین معیارهای تلاش برای موفقیت در عملکرد و برخورداری از لذتی که با موفقیت در عملکرد همراه است. مریبان و معلم می توانند با اعمال شیوه های مناسب انگیزه پیشرفت را در کودکان ایجاد کنند و همچنین با آگاهی از این انگیزه و نقش موثر آن در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می توانند به صورت منظم آنرا جهت دهند. شاید بتوان یکی از دلایل افت تحصیلی را ناشی از ضعف یا عدم انگیزه پیشرفت دانست، اگر دانش آموزی نتواند انگیزه خود را به زمینه و رشد مورد نظر خود منتقل کند به کسب موفقیت نایل نخواهد شد چرا که انگیزه پیشرفت را که نیروی محرکه آن محسوب می شود را ندارد. این که چه تعداد از محصلین دارای انگیزه پیشرفت تحصیلی هستند؟ و چه تعداد از محصلین از زمینه تحصیلی خود رضایت دارند؟ از سئوالات اساسی و جدی می توانند باشند.

تأثیر انگیزش در پیشرفت تحصیلی:

انگیزش نه تنها در مراکز صنعتی موجب پیشرفت می شود در امر تعلیم و تربیت هم تأثیر بیشتری دارد انگیزش پیشرفت قادر است دانش آموزان را برای درس خواندن بر انگیزد، در حقیقت نشان داده شده است که انگیزه پیشرفت می تواند یادگیری را تسهیل بخشد، افرادی که دارای انگیزه پیشرفت بیشتری هستند با کوشش و جدیت بیشتری به امر تحصیل پرداخته اند. این افراد در هر جا و در هر سازمانی مشغول به کار شوند موجب پیشرفت آن سازمان می گردند. (فرد رمزی، ۱۳۷۷، ص ۴۸)

نتیجه گیری:

مطالعه دینداری برای جوامع نظیر ما، که دین در سطوح مختلف آن از نقش و نفوذ مؤثری برخوردار است تقاضای به مراتب بیشتری دارد. این نیز از کثرت پژوهشهایی که در آن دین به مثابه متغیر مستقل یا تابع موضوع بررسی های مختلف بوده مشهود است. نیل به این واقعیت ما را در تصحیح قضاوت هایمان درباره وضع دینداری در ایران مساعدت خواهد کرد.

مسئله پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نیز امری مهم است و به یکی از مسائل مهم خانواده‌ها و مراکز آموزشی بر می‌گردد در تحقیق حاضر به مواردی که احتمال داده شده در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مؤثر باشد پرداخته شده است که یکی از این موارد مهم دین و پایبندی به آن است. با توجه به اهمیت پایبندی دین در شکل‌گیری و رشد شخصیت افراد و تأثیر این مهم بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان مورد بررسی قرار گرفت و گفته شد که میانگین معدلا دختران بیش از پسران می‌باشد و همچنین میانگین دینی دختران بیش از میانگین دینی پسران است.

پیشنهادهات

۱. باتوجه به نتایج بدست آمده دراین تحقیق پیشنهاد می‌شود که در بین این قشر از افراد جامعه که نوجوانان و جوانان را تشکیل می‌دهد خانواده‌ها باید احکام دینی را طوری برای فرزندان خود توجیه کنند تا آنها میل به یادگیری این احکام را داشته باشند باید در این باره افراد احکامی را که یاد می‌گیرند آن را هم به دیگران انتقال دهند.
۲. به پژوهشگرانی که خواهان پژوهش در این زمینه هستند پیشنهاد می‌شود که پژوهش خود را وسعت بخشند و با نمونه بزرگتری به تکرار پژوهش مبادرت ورزند.
۳. در تحقیق برای اندازه‌گیری پیشرفت تحصیلی معدل دقیق تر دانش آموز را بنویسند (با توجه به معدل درج شده در کار نامه دانش آموز که دقیق تر است)
۴. برنامه ریزی‌های آموزش و پرورش محور اساسی کار را تقویت پایبندی دینی قرار داده و به منظور هماهنگی بیشتر و مدارس، اولیاء و مربیان در جهت آشنایی بیشتر با دین و راههای تقویت و پرورش آن در نوجوانان و جوانان را سرلوحه فعالیت‌های تعلیم و تربیت خود قرار دهند.
۵. پیشنهاد به اولیاء و مربیان: به والدین و مربیان توصیه می‌شود تدابیری اتخاذ نمایند که عوامل و امکانات لازم را جهت ارتقاء پایبندی دینی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان فراهم نمایند.
۶. پیشنهاد می‌شود که هرچه بیشتر دربین اعضای طبقات بالاتر روی اعتقادات و پایبندی مذهبی بیشتر کار شود می‌توان امید داشت که اعتقادات در این افراد بیشتر شود.

محدودیتها:

۱. نمونه انتخابی در این تحقیق کم جمعیت می‌باشد بنا بر این نمونه انتخاب شده بیانگر کل جامعه است
۲. نبودن امکانات و منابع در دسترس نیز یکی از محدودیت‌های پژوهش مورد نظر می‌باشد.
۳. عواملی از قبیل خستگی، بی‌حوصلگی و عدم درک موفقیت پژوهش و ... توسط بعضی از دانش آموزان و مسئولین بعضی از مدارس ممکن است بر نتایج تحقیق اثر گذاشته باشد.

واژگان لاتین:

1	Eduation derelofmet	پیشرفت تحصیلی
۲	Eduation	تعلیم و تربیت
۳	Hypothesis	فرضیه
۴	Variable	متغیر
۵	Operation	تعریف عملیاتی
۶	Ovestion naire	پرسشنامه
۷	Reseach	تحقیق
۸	Conclvsion	نتیجه‌گیری
۹	Tofic	موضوع
۱۰	Importane	اهمیت

۱۱	Dependent variable	متغیر وابسته
۱۲	Dependent variable	متغیر مستقل
۱۳	Introd vction	مقدمه
۱۴	Goals	هدفهای کلی
۱۵	Community	جامعه
۱۶	Sample	نمونه
۱۷	Validity	روایی
۱۸	Veliability	پایایی
۱۹	Chapters	فصل
۲۰	Resorse	منابع

منابع و مأخذ :

۱. آزاد ملکی، نایب، ۱۳۸۵، مجله جامعه شناسی ایران، دوره هفتم، شماره ۳.
۲. ایان بور، ۱۳۸۵، آیین معرفت، فصلنامه پژوهش های فلسفه و کلام.
۳. حکیمی، محمد رضا، ۱۳۸۲، دانش مسلمین، انتشارات دلیل نیا.
۴. حجتی، سید محمد باقر، ۱۳۵۹، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
۵. خاکی قرامکی، محمد رضا، ۱۳۸۷، هفته نامه پگاه حوزه، شماره ۲۳۵
۶. خورایی، ۱۳۸۶، پایان نامه دانشجویی.
۷. درو کیم، ۱۳۸۲، صور ابتدایی حیات انسان، مؤسسه نشر پنجره
۸. دفتر حوزه و دانشگاه تهران، ۱۳۷۲، فلسفه تعلیم تربیت جلد اول، انتشارات سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).
۹. دلاور، علی، ۱۳۸۰، روش تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی، نشر ویرایش.
۱۰. دلاور، علی، ۱۳۸۰، روش تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی، انتشارات پیام نور.
۱۱. ریمون کیوی، لوک وان هود، ۱۳۷۰، مراحل اساسی اندیشه در جامعه شناسی، نشر شرکت سهامی.
۱۲. شجاعی زند، ۱۳۸۴، مجله جامعه شناسی ایران؛ دوره ی ششم، شماره ۱.
۱۳. شیو سون، ریچارد می، ۱۳۸۵، استدلال آماری در علوم رفتاری، مترجم علیرضا کیامنش، انتشارات جهاد دانشگاهی.
۱۴. شرفی، محمد رضا، ۱۳۷۹، تربیت اسلامی با تأکید بر دیدگاههای امام خمینی (ره)، مؤسسه نشر پنجره.
۱۵. شیرزادی، پایان نامه دانشجویی، سال ۱۳۷۳، پیام نور گیلانغرب.
۱۶. فرد رمزی، ترجم، ۱۳۷۷، پایان نامه مقطع کارشناسی رشته آموزش ابتدایی، دانشگاه علامه طباطبایی، استان اردبیل.
۱۷. ماهنامه اندیشه حوزه، سال هفتم، شماره ششم.
۱۸. مقاله علم و دین، پژوهشکده اسلامی، ۱۳۸۶.